

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Att.: Indenrigs- og sundhedsminister Lars Løkke Rasmussen

30. november 2005
Sag 3/1120-0203-0027
/ FJP/JHK
Deres ref.

Konkurrencebegrænsninger inden for apotekssektoren - henvendelse efter konkurrencelovens § 2, stk. 5

Konkurrencerådet har på sit møde i dag den 30. november 2005 drøftet konkurrencevilkårene inden for apotekssektoren på markedet for distribution af receptpligtige lægemidler til de danske forbrugere. Drøftelsen er sket ud fra vedlagte notat og i forlængelse af Konkurrencestyrelsens analyse om "Apoteker", jf. kapitel 6 i Konkurrenceredegørelse, 2005.

I medfør af konkurrencelovens § 2, stk. 5 skal Konkurrencerådet påpege, at apotekerlovens bestemmelser om tildeling af bevillinger og krav til ejerskab af apoteksvirksomheder, jf. lovens kapitel 1-5, efter Rådets vurdering har skadelige virkninger for konkurrencen ved bl.a. at hindre virksomheders adgang til markedet.

I forlængelse heraf er det vurderingen, at apotekerlovens regler om apoteksvirksomhedernes varesortiment, jf. lovens kapitel 1 og 3, og om virksomhedernes åbningstid, jf. lovens kapitel 7, har skadelige virkninger for konkurrencen ved at forhindre, at virksomhederne kan konkurrere på disse parametre.

Samtidig er det vurderingen, at apotekerlovens bestemmelser om tildeling af bevillinger, jf. lovens kapitel 1, 2 og 7, ved at forhindre etableringen af "rene" internetapoteker har skadelige virkninger for konkurrencen på markedet ved at forhindre virksomhederne i at udvikle særlige servicekoncepter inden for internetbaseret distribution.

Endelig skal påpeges, at lægemiddelloven § 22, apotekerlovens kap. 8 og sygesikringslovens § 7 d om faste detailhandelspriser på lægemidler har skadelige virkninger for konkurrencen på markedet ved at forhindre, at virksomhederne konkurrerer på pris.

Konkurrencerådet finder, at bestemmelserne hindrer en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse, da det manglende konkurrencepres bidrager til ineffektiv ressourceanvendelse.

Rådet er opmærksom på, at reguleringen af apotekssektoren og distribution af lægemidler sker under hensyntagen til en række sundhedspoliti-

KONKURRENCESTYRELSEN

Nyropsgade 30
1780 København V

Tlf. 72 26 80 00
Fax 33 32 61 44
CVR-nr. 64 96 46 15
ks@ks.dk
www.ks.dk

**ØKONOMI- OG
ERHVERVS MINISTERIET**

ske mål for distribution af lægemidler. Rådet finder imidlertid, at konkurrencen på de nævnte områder kan fremmes, uden at opfyldelsen af sundhedspolitiske mål forhindres.

Rådet er bekendt med, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet til relevante brancheinteressenter har udsendt et udspil med forslag om bl.a. en liberalisering af distribution af veterinærmedicin. Det skal i forlængelse heraf foreslås, at der gennemføres en delvis deregulering af distribution af humanmedicin efter nedenstående retningslinjer.

En ændring af den offentlige regulering vil efter Rådets opfattelse indebære effektivitetsgevinster til gavn for forbrugerne i form af bedre service og/eller lavere priser.

Rådet foreslår på denne baggrund, at:

- bestemmelser i apotekerlovens kapitel 1-5 ændres, så etablering og ejerskab af apoteksvirksomhed tillades enhver, der opfylder de opstillede krav, og så apoteksvirksomheder kan sælges frit. Det skal dog gennem restriktioner sikres, at apoteker ikke er ejermæssigt forbundet med læger samt grossister og producenter af lægemidler, og sikres at koncentrationen i sektoren ikke bliver for høj.
- bestemmelser i apotekerlovens kapitel 1 og 3 ændres, så apoteksvirksomheder tillades et udvidet varesortiment
- bestemmelser i apotekerlovens kapitel 7 ændres, så apoteksvirksomhederne undergives samme regler om åbningstider som den øvrige detailhandel.
- bestemmelser i apotekerlovens kapitel 1-2 ændres, så oprettelse af "rene" internetapoteker muliggøres.
- bestemmelser i apotekerlovens kap. 8, sygesikringslovens § 7 d, og lægemiddelovens § 22 ændres, så de i dag gældende landsdækkende faste detailhandelspriser erstattes af bestemmelser om regulerede maksimalpriser.
- bestemmelser i apotekerlovens kapitel 4 og 10 ændres, så det økonomiske udligningssystem mellem apotekerne tilpasses ovennævnte anbefalinger og tildeling af bevillinger efter udbud muliggøres. Udbud anvendes, hvis ikke markedet og den økonomiske udligning sikrer en tilfredsstillende geografisk tilgængelighed.

Konkurrencerådet er opmærksom på, at flere af forslagene indebærer væsentlige ændringer i sektorens konkurrencemæssige vilkår. Det må

forventes, at en gennemførelse ikke kan ske umiddelbart men forudsætte en række politiske drøftelser og yderligere konkretisering over en periode. Det er formålet med henvendelsen at igangsætte en sådan proces.

Indenrigs- og sundhedsministeren forudsættes efter konkurrenceloven efter forhandling med økonomi- og erhvervsministeren at besvare denne henvendelse senest fire måneder fra modtagelsen, jf. konkurrencelovens § 2, stk. 5.

Med venlig hilsen

Jan Schans Christensen
Formand for Konkurrencerådet

Konkurrencerådet
Nyropsgade 30
1780 København V

Modtaget Dir.: 28/6
T.V.F. Hos: FJP.
Kopi: AG, Kim

København, den 23. juni 2006
Lægemedel j.nr.: 2005-13009-211

Vedrørende Konkurrencerådets § 2, stk. 5 henvendelse om apotekersektoren

På grundlag af Konkurrencestyrelsens undersøgelse af konkurrencebegrænsninger inden for apotekersektoren anmodede Konkurrencerådet mig den 30. november 2005 i medfør af konkurrencelovens § 2, stk. 5 om en udtalelse om Konkurrencerådets forslag til at styrke konkurrencen i apotekssektoren.

Jeg er glad for Rådets henvendelse og for Rådets overvejelser om at styrke konkurrencen i apotekssektoren. Jeg opfatter henvendelsen som et konstruktivt bidrag til de videre drøftelser om sektorens udvikling.

Indledningsvis vil jeg tilslutte mig opfattelsen af, at den måde apotekersektoren i dag er indrettet på lægger nogle begrænsninger på konkurrencen i sektoren. Det skyldes, som Konkurrencerådet også er opmærksom på, at indretningen af apotekssektoren primært er båret af andre hensyn end de rent konkurrencepolitiske.

De hovedhensyn, der ligger bag indretningen af sektoren, er således for det første, at patienterne skal være sikret en rimelig adgang til køb af lægemidler, også i de tyndt befolkede egne af landet, hvor der ikke umiddelbart er kommerciel basis for apoteksvirksomhed. For det andet, at prisen på apoteksforbeholdte lægemidler skal være ens i hele landet i overensstemmelse med princippet om lighed i adgangen til sundhedsydelser. Derudover har reguleringen af sektorens forhold til formål at opnå størst mulig kvalitet og sikkerhed i distribution og udlevering af lægemidler, herunder at borgerne modtager den nødvendige information og rådgivning om hensigtsmæssig brug af lægemidler. Endelig skal lægemiddeldistributionen ske til rimelige samfundsøkonomiske omkostninger.

Disse helt grundlæggende hensyn blev senest bekræftet med den brede politiske aftale fra november 2000 om modernisering og liberalisering af apotekervæsenet, der blev indgået mellem seks af folketingets partier (Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Centrumdemokraterne, Det Konservative Folkeparti og Venstre). Aftalen og den opfølgende lovgivning var baseret på en enighed mellem parterne om, at apotekervæsenet skal ses som en integreret del af sundhedsvæsenet, der gen-

nem forebyggelse og sundhedsfremmende initiativer skal medvirke til at forbedre folkesundheden.

Forud for aftalens indgåelse var der gennemført et grundigt analysearbejde af apotekssektoren, som belyste og vurderede mulige alternative indretninger af sektoren, herunder muligheden for at gennemføre en egentlig liberalisering. Betænkning 1380 om "Organisering af lægemiddelsalget i Danmark" indeholder den nærmere redegørelse for mulige modeller for en liberalisering af sektoren, herunder den af Konkurrencerådet skitserede model.

Aftalen fra 2000 indebar, at der på en række områder blev gennemført en modernisering og liberalisering af apotekersektoren. Blandt andet blev salget af visse håndkøbslægemidler liberaliseret, og bevillingsreglerne blev lempet med henblik på at opnå flere bæredygtige apoteksenheder, således at det blev muligt for en apoteker at eje flere apoteker. Der var imidlertid enighed om vigtigheden af at fastholde hovedhensynene bag reguleringen af sektoren.

Jeg finder da heller ikke, at Konkurrencerådet i sin henvendelse til mig har sat spørgsmålstegn ved disse grundlæggende hensyn.

Det er efter min opfattelse særdeles vigtigt hele tiden at have for øje, hvordan der gennem bestræbelser på modernisering og regelforenkling kan ske forbedringer i den måde markedet for lægemidler fungerer på, herunder ikke mindst i distributionsleddet.

Regeringen har netop indgået aftale med en række partier i Folketinget om gennemførelse af en handlingsplan på medicinområdet, som følger op på tidligere forlig på medicinområdet. I handlingsplanen indgår således en videreførelse af den liberalisering af salget af visse håndkøbslægemidler, der blev indført i 2001 samt en fuld liberalisering af det veterinærmedicinske område. Herudover indgår en række initiativer, der sigter på at skabe større klarhed og gennemsigtighed på medicinområdet.

Flere af de af Konkurrencerådet fremsatte forslag ligger i god tråd med den aftalte handlingsplan og vil kunne medvirke til at skabe mere fleksible rammer og en øget konkurrence i apotekssektoren. Det gælder f.eks. overvejelserne omkring apotekernes åbningstider samt spørgsmålet om, hvor mange apoteker der kan indgå under samme ejerskab.

Muligheden for, som foreslået af Konkurrencerådet, at gennemføre en helt grundlæggende ændring af organiseringen af apotekervæsenet herhjemme i form af en ophævelse af det nugældende bevillings- og fastprissystem, rejser, som det er fremgået af de tidligere overvejelser om en egentlig liberalisering af sektoren, en række spørgsmål, som forudsætter en nøje vurdering.

Nogle af disse spørgsmål er af juridisk-teknisk karakter. Det gælder f.eks. spørgsmålene om hvordan opgaver, der i dag løses af sektoren i fællesskab vil skulle løses. Fremstilling af magistrelle lægemidler og dosisdispenserede lægemidler, varetagelsen af

vagtapoteksopgaven og uddannelsen af farmakonomer er eksempler på spørgsmål i denne kategori.

Andre spørgsmål vedrører selve grundprincipperne for lægemiddelforsyning og de hensyn til tilgængelighed mv., som jeg har nævnt ovenfor. I forbindelse med overvejelser om at gennemføre grundlæggende ændringer i sektorens indretning vil der således skulle tages stilling til, hvordan befolkningen sikres nem og lige adgang til forsyning med lægemidler, om det nuværende princip med faste lægemiddelpriser uanset hvor i landet man bor, skal videreføres, hvordan samfundsøkonomiske hensyn bedst varetages, samt hvilke konsekvenser en fuld liberalisering kan have i relation til sikkerhed og kvalitet i distributionen af livsvigtige lægemidler til patienterne.

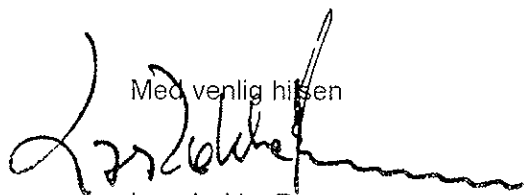
Overvejelserne omkring disse spørgsmål drejer sig i vidt omfang om afvejningen af konkurrencemæssige hensyn overfor social- og sundhedspolitiske hensyn til den enkelte patient. De er derfor af en grundlæggende politisk karakter, og de vil derfor også skulle finde sin løsning i den politiske debat.

Som det fremgår ovenfor, har regeringen netop indgået en politisk aftale, der rummer en videreførelse af liberaliseringen på håndkøbsområdet samt en liberalisering af det veterinærmedicinske område. Det indgår som et led i aftalen, at der i løbet af 2009 gennemføres en evaluering af liberaliseringen af det veterinærmedicinske område.

Jeg finder det imidlertid samtidig vigtigt at få en bredere politisk drøftelse af, hvordan rammevilkårene for sektoren skal se ud i fremtiden. Jeg er således enig med Konkurrencerådet i, at væsentlige ændringer i sektoren ikke kan gennemføres umiddelbart, men forudsætter en række politiske drøftelser og yderligere konkretisering over en periode.

Jeg vil derfor tage initiativ til i tilknytning til den aftalte evaluering af liberaliseringen af det veterinærmedicinske område, der skal ske i løbet af 2009, at få udarbejdet et oplæg, der kan danne grundlag for sådanne politiske drøftelser af de fremtidige rammevilkår for apotekssektoren. De af Konkurrencerådet fremsatte forslag vedrørende bevillings- og fastprissystemet, internetapoteker, ejerskab, åbningstider mv. vil indgå i overvejelserne herom.

Med venlig hilsen

Lars Løkke Rasmussen